

CHEMIJOS VBE VERTINTOJŲ MOKYMAI

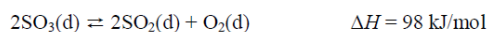
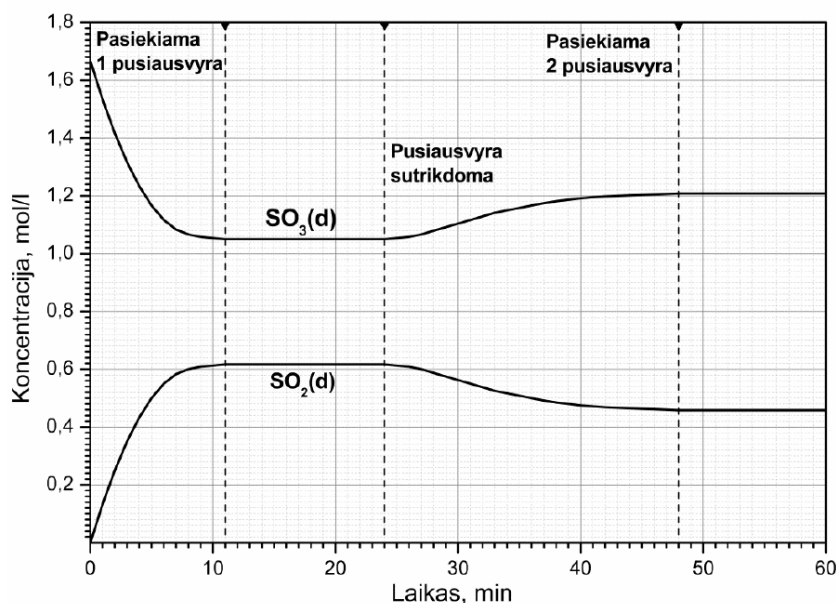
I MODULIS

2025 m.

Kandidatų darbų vertinimas poromis

VBE III d. 5.4 kl.

Grafike pavaizduotas $\text{SO}_3(\text{d})$ ir $\text{SO}_2(\text{d})$ koncentracijų kitimas $\text{SO}_3(\text{d})$ skilimo metu uždaroje sistemoje. 11-ą minutę nusistovėjo 1 pusiausvyra. 24-ą minutę sistemos pusiausvyra buvo sutrikdyta¹, o 48-ą minutę nusistovėjo 2 pusiausvyra. Remdamiesi grafiku ir pusiausvyrinės reakcijos lygtimi, atsakykite į toliau pateiktus klausimus.

4. Parašykite, kaip pasikeis šios reakcijos produktų išeiga padidinus reakcijos mišinio slėgį. Savo atsakymą argumentuokite.

Juodraštis

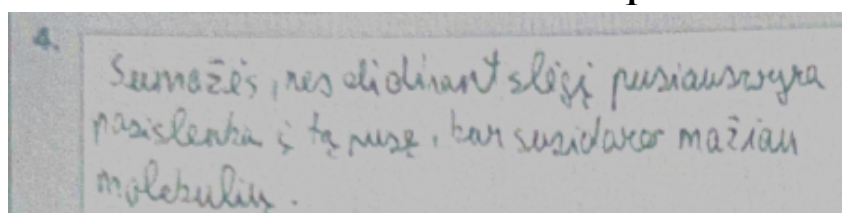
(2 taškai)

VBE III d. 5.4 kl. vertinimo instrukcija

4.	Produktų išeiga mažėja – 1 taškas. Padidinus slėgį, pusiausvyra pasislenka į reagentų pusę, kur dujų molekulių yra mažiau – 1 taškas.	2
----	--	---

VBE III d. 5.4 kl. kandidatų atsakymai

1

2

4. Padidinus slėgį reakcija pavislinka į kairę, kur koeficientai mokslo mažiaus, senes

3

4. Pavislinka į kairę, nes kairėje pusėje susidaro mažiau medžiagų molekulių.

4

4. Išėga sumažės, nes pusiausvyrą pavislinka į reagentų susidarymo pusę.

5

4. Produktų išėga sumažės, nes padidinus slėgį reakcija slinks į tą pusę, kur mažiau dujų molekulių, t.y. į kairę.

6

4. Padidės SO_3 išėga, nes didinant slėgį pusiausvyrą slinks į bendro molis kiekio mažėjimo kryptimi.

VBE III d. 3.5.2 kl.

- 5.2.** Cheminė pusiausvyrą¹ nusistovi, esant 25 °C temperatūrai ir $c(\text{NO}_2) = 0,0165 \text{ mol/l}$ koncentracijai. Apskaičiuokite N_2O_4 koncentraciją, nusistovėjus cheminei pusiausvyrai, ir pusiausvyros konstantą su matavimo vienetais, jei pradinės medžiagų koncentracijos tokios:

$$c(\text{NO}_2) = 0,100 \text{ mol/l}, c(\text{N}_2\text{O}_4) = 0,000 \text{ mol/l}$$

Remdamiesi pusiausvyros konstantos reikšme, kuri yra didesnė už 1, užrašykite, į kurią pusę yra pasislinkusi $2\text{NO}_2(\text{d}) \rightleftharpoons \text{N}_2\text{O}_4(\text{d})$ reakcijos pusiausvyrą.

Juodraštis

N_2O_4 koncentracija

Pusiausvyros konstanta

Reakcijos pusiausvyros poslinkis

(3 taškai)

VBE III d. 3.5.2 kl. vertinimo instrukcija

N_2O_4 koncentracija

$$c(\text{N}_2\text{O}_4)_{\text{susidarė}} = \frac{0,1000 - 0,0165}{2} = 0,0418 \text{ mol/l} - 1 \text{ taškas.}$$

Pusiausvyros konstanta

$$K_c = \frac{0,0418}{0,0165^2} = 153,5 \text{ l/mol} - 1 \text{ taškas.}$$

Atsakymas: $K_c = 153,5 \text{ l/mol}$

Jei konstantos vertė be vienetų – 0 taškų.

Reakcijos pusiausvyros poslinkis

Pasislinks į produktų / dešinę pusę – 1 taškas.

Vertinamas ir bet kuris kitas teisingas sprendimas.

3

VBE III d. 3.5.2 kl. kandidatų atsakymai

<p>1</p> <p>N_2O_4 koncentracija $\frac{0,1000}{2 \text{ mol}} \rightleftharpoons \frac{x}{1 \text{ mol}} \quad x = 0,04175$ (3)</p> <p>$c_{\text{pusiausvyros}}(\text{N}_2\text{O}_4) = 0,000 - 0,04175 = -0,04175 \text{ mol/l}$</p> <p>Pusiausvyros konstanta $\frac{0,04175}{0,0165^2} = 153,35$</p> <p>Reakcijos pusiausvyros poslinkis <i>dešinė</i></p>	<p>4</p> <p>N_2O_4 koncentracija (3)</p> <p>$[\text{N}_2\text{O}_4]_{\text{pus}} = 0,04175 \text{ mol/l}$</p> <p>Pusiausvyros konstanta</p> <p>$K = \frac{0,04175 \text{ mol/l}}{0,0165 \text{ mol/l} \cdot 0,0165 \text{ mol/l}} = 153,4 \text{ l/mol}$</p> <p>Reakcijos pusiausvyros poslinkis <i>į dešinę</i></p>
---	--

2	<p>N_2O_4 koncentracija (3)</p> <p>~~$c(N_2O_4 \text{ susidarius}) = 0,0165 - 0,1 = -0,0835$~~</p> <p>$c(NO_2 \text{ susidarius}) = 0,1 - 0,0165 = 0,0835$</p> <p>pagal reakcijos lygtį $2 \text{ mol } NO_2 - 1 \text{ mol } N_2O_4$</p> <p>Pusiausvyros konstanta $0,0835 \text{ mol/l} - x$</p> <p>$c(N_2O_4) = 0,04175 \text{ mol/l}$</p> $K = \frac{0,04175}{0,0165^2} = 153,5 \text{ l/mol}$ <p>Reakcijos pusiausvyros poslinkis</p> <p style="text-align: center;">→</p>
3	<p>N_2O_4 koncentracija (3)</p> $c(N_2O_4) = \frac{0,100 - 0,0165}{2} = 0,04175 \text{ mol/l}$ <p>Pusiausvyros konstanta</p> $K = \frac{0,04175}{0,0165^2} = 153,351... \approx 153,35$ <p>Reakcijos pusiausvyros poslinkis</p> <p>Pusiausvyra pasislinkusi į N_2O_4 pusę</p>
5	<p>N_2O_4 koncentracija (3)</p> $[N_2O_4]_{\text{pus}} = \frac{\Delta [NO_2]}{2} = \frac{0,1 - 0,0165}{2} = 0,04175 \text{ mol/l}$ <p>Pusiausvyros konstanta</p> $K = \frac{[N_2O_4]_{\text{pus}}}{[NO_2]_{\text{pus}}^2} = \frac{0,04175 \text{ mol/l}}{(0,0165 \text{ mol/l})^2} = 153,4 \text{ l/mol}$ <p>Reakcijos pusiausvyros poslinkis</p> <p>į dešinę, produktų pusę.</p>
6	<p>N_2O_4 koncentracija (3)</p> <p>$[N_2O_4] = x$</p> <p>$[NO_2] = 0,1 - 2x = 0,0165 \text{ mol/l} ; x = 0,04175$</p> <p>$[N_2O_4] = 0,04175 \text{ mol/l}$</p> <p>Pusiausvyros konstanta</p> $K_c = \frac{0,04175}{0,0165^2} = 153$ <p>$[NO_2] = 0,1 - 2 \cdot 0,04175 = 0,0165 \text{ mol/l}$</p> <p>Reakcijos pusiausvyros poslinkis</p> <p>Pusiausvyra pasislinkusi į produktų pusę.</p>

VBE III d. 4.5 kl.

Galio oksidas Ga_2O_3 yra amfoterinis junginys ir su kalio šarmo vandeniniu tirpalu $\text{KOH}(\text{aq})$ reaguoja taip pat kaip ir aliuminio oksidas. Užrašykite $\text{Ga}_2\text{O}_3(\text{k})$ su $\text{KOH}(\text{aq})$ bendrąją reakcijos lygtį.

Juodraštis

(2 taškai)

VBE III d. 4.5 kl. vertinimo instrukcija

$\text{Ga}_2\text{O}_3(\text{k}) + 2\text{KOH}(\text{aq}) + 3\text{H}_2\text{O}(\text{s}) \rightarrow 2\text{K}[\text{Ga}(\text{OH})_4](\text{aq})$ – 2 taškai.

2

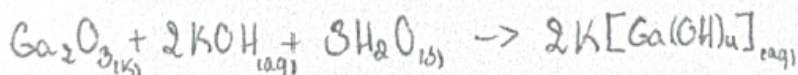
Už teisingai parašytus reagentus ir produktus – 1 taškas.

Už teisingai parašytos reakcijos lygties išlyginimą – 1 taškas.

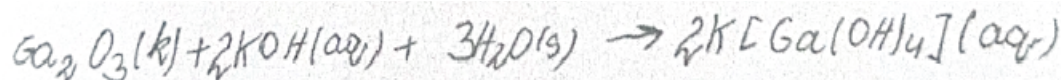
Jei nenurodytos agregatinės būsenos, taškų skaičius nemažinamas.

VBE III d. 4.5 kl. kandidatų atsakymai

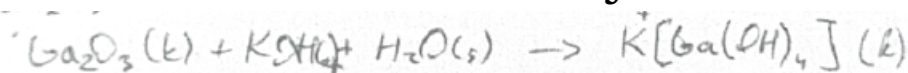
1

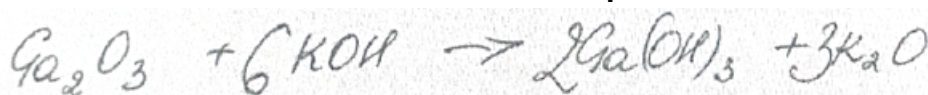
2

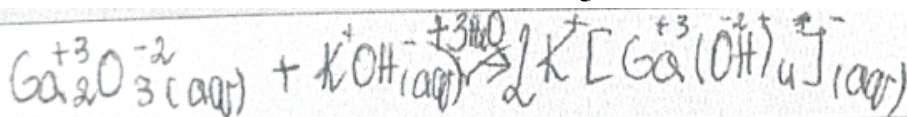
3

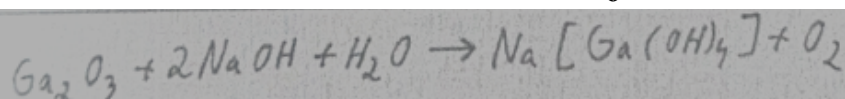
4

5

6

VBE III d. 5.6 kl.

6. Apskaičiuokite vidutinį SO_2 susidarymo greitį $\text{mol}/(\text{l} \cdot \text{min})$ per pirmąsias 7 minutes. Užrašykite nuoseklų sprendimą.

(2 taškai)

VBE III d. 5.6 kl. vertinimo instrukcija

<p>1. Iš grafiko rastas SO_2 koncentracijos pokytis per pirmąsias 7 minutes – 1 taškas.</p> <p>Pradinė SO_2 koncentracija $c(\text{SO}_2) = 0 \text{ mol/l}$</p> <p>$\text{SO}_2$ koncentracija septintąją reakcijos minutę $c(\text{SO}_2) = 0,58 \text{ mol/l}$</p> <p>Koncentracija pakito $\Delta c(\text{SO}_2) = 0,58 - 0 = 0,58 \text{ mol/l}$</p> <p>2. Apskaičiuotas vidutinis reakcijos greitis per pirmąsias 7 minutes – 1 taškas.</p> <p>$v = \Delta c / \Delta t = 0,58 / 7 = 0,083 \text{ mol}/(\text{l} \cdot \text{min})$ arba</p> <p>$v = \frac{1}{2} \Delta c / \Delta t = 0,58 / 7 \cdot 2 = 0,041 \text{ mol}/(\text{l} \cdot \text{min})$</p> <p>Atsakymas: vidutinis reakcijos greitis $0,083 \text{ mol}/(\text{l} \cdot \text{min})$.</p> <p>Jei gautas atsakymas yra intervale $0,08-0,086 \text{ mol}/(\text{l} \cdot \text{min})$, taškų skaičius nemažinamas.</p> <p>Jei gautas atsakymas yra intervale $0,04-0,044 \text{ mol}/(\text{l} \cdot \text{min})$, taškų skaičius nemažinamas.</p> <p>Vertinamas ir bet kuris kitas teisingas sprendimas.</p>	2
---	---

VBE III d. 5.6 kl. kandidatų atsakymai

1

$v = \frac{\Delta c}{\Delta t}$ $\Delta c = c_1 - c_0$ $c_0 = 0 \text{ mol/l}$ $c_1 = 0,58 \text{ mol/l}$ (iš grafiko) (iš grafiko)
 $v = \frac{0,58 \text{ mol/l} - 0 \text{ mol/l}}{7 \text{ min}} = 0,083 \text{ mol/l} \cdot \text{min}$
 Ats.: $0,083 \text{ mol/l} \cdot \text{min}$

2

$v(\text{SO}_2) = \frac{\Delta c}{\Delta t} = \frac{0,58 \text{ mol/l}}{7 \text{ min}} = 0,083 \text{ mol}/(\text{l} \cdot \text{min})$

3

$v = \frac{c}{t}$
 $t = 7 \text{ min}$
 $c = 0,58 \text{ mol/l}$
 $v = \frac{c}{t} = \frac{0,58}{7} = 0,083 \frac{\text{mol}}{\text{l} \cdot \text{min}}$
 ats.: $v = 0,083 \frac{\text{mol}}{\text{l} \cdot \text{min}}$

4

$\Delta c = 0,58 - 0 = 0,58 \text{ mol}$
 $\Delta t = 7 \text{ min}$
 $v = \frac{\Delta c}{\Delta t} = \frac{0,58 \text{ mol}}{7 \text{ min}} = 0,08 \text{ mol/min}$

1) Pēc pirmās 4 minūtes ~~izsūta~~ SO_2 koncentrācija kļuva apū
 $0,58 \text{ mol/l}$. 2) $v = \frac{\Delta C}{\Delta t}$ $\Delta C = C_2 - C_1$ $\Delta C = 0,58 - 0 = 0,58 \text{ mol/l}$
 $v = \frac{\Delta C}{\Delta t}$ $v = \frac{0,58}{4} = 0,145 \text{ mol/l/min}$ $\Delta t = t_2 - t_1$ $\Delta t = 0 - 4 = -4 \text{ min}$

$C = 0,6 \text{ mol/l}$, $t = 4 \text{ min}$
 $C = \frac{\Delta t}{V}$ $V = \frac{4 \text{ min}}{0,6 \text{ mol/l}} = 6,67 \text{ mol/l} \cdot \text{min}$
 $v = \frac{C}{\Delta t}$